

ŠRÁMKŮV PÍSEK '84

5

Skončil dvacátý šestý ročník Šrámkova Písku, národní přehlídky divadel malých jevištních forem. Téměř týden nás hostil tentokrát poněkud zamračený Písek, naštěstí ale dostatečně prozářený dobrou náladou a úsměvy účastníků přehlídky.

Sešli jsme se v Písku po dvou letech a zase budeme dva roky čekat na setkání příští. Dvouletý interval přinesl vystříbení kvality souborů, jejich práce může být dlouhodobější a koncepčníjší. Ale naše společná práce nemůže spočívat jenom v účasti jednou za roky na vrcholné národní přehlídce. Již v loňském roce, v mezidobí mezi přehlídkami, byla uspořádána v Brně divadelní Dílna. Byla prospěšná a chceme v této tradici pokračovat. Osvědčilo se rozdělení do pracovních skupin a vytvoření časové rezervy pro samostudium zadávaných úkolů. Příště chceme hledat i další možnosti prohloubení úspěšnosti Dílny, mimo jiné pozvat i zahraniční lektory. Nechceme ovšem zůstat jen při pořádání národní Dílny, ale podporovat konání Dílen v jednotlivých krajích, kde vidíme možnost ovlivnit a metodicky podpořit činnost souborů.

Na zcela podrobné hodnocení Šrámkova Písku jsou naše dojmy ještě příliš čerstvé, ale už nyní se dá konstatovat, že se objevila celá řada progresivních divadelních inscenací. Potěšitelné je, že jejich interprety jsou mladí lidé, jako třeba v souboru Duha z Bechyně, ale i osvědčené kolektivy dlouhodobě koncepčně pracujících divadel, jako je Divadlo X z Brna. Ne všechno se povedlo. Pro některý soubor bylo vytváření z jejich vlastního prostředí příliš velkým soustem,

na které zatím nestačí. Ještě větší pozornost bude třeba věnovat výběru souborů, i když zastoupení různorodých typů souborů a inscenací bylo letos dostatečně pestré a reprezentativní.

Přehlídka ovšem nejsou jenom vlastní představení, ale celá řada dalších podnětů k aktivizaci diváka i samotných souborů. Účastníci semináře odcházeli spokojeni, leč budeme se muset zamyslet nad možnostmi účasti pro větší počet seminaristů. Divácké forum, jako nová forma diskusí, se osvědčilo. Zaznamenali jsme větší otevřenost diskusních příspěvků, ale i zvýšenou aktivitu při vyjadřování vlastních názorů a postojů. Hledání forem a způ-

sobů bude nadále pokračovat. Pro účastníky jsme připravili některé metodické materiály, ze kterých mohou čerpat náměty a poučení pro další práci.

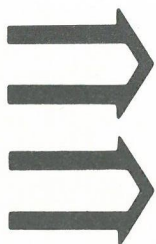
Uspořádání příštího Šrámkova Písku bude zářámováno již do další pětiletky Festivalu zájmové umělecké činnosti. Kromě obvyklého zaměření bude kladen v příštím období důraz na vytváření ještě většího prostoru v klubových zařízeních SSM, kde divadla malých jevištních forem mohou sehrát velmi pozitivní úlohu při naplňování zájmů a potřeb mladých lidí. Většího propojení chceme dosáhnout i s ostatními akcemi Socialistického svazu mládeže, jako je např. Wol-

krův Prostějov nebo Literární Strakonice. To vše jsou příležitosti pro rozšíření autorských možností mladých tvůrců.

Na závěr Šrámkova Písku bych chtěla poděkovat strannickým a státním orgánům města a okresu Písek za jejich všestrannou péči, která přispěla k dobrému průběhu přehlídky. Chtěla bych poděkovat místním organizátorům, bez jejichž obětavé práce by nebylo možno přehlídku uskutečnit. A samozřejmě bych chtěla poděkovat i Vám, všem účastníkům Šrámkova Písku, kteří jste svým zájmem, aktivitou a poctivým přístupem byli tvůrci dobré pracovní atmosféry našeho setkání.

Vlasta Hofmannová
ÚV SSM

ZÁVĚREM

malé zamyšlení

26. ročník Šrámkova Písku končí. Libozvučná, rytmická, čistě nahraná, uchu posluchače libá a atmosféru podporující znělka zazní naposledy, a potom nezbyvá než zase dva roky čekat, abychom si ji se skutečnou nedočkavostí opět vyslechli mnohokrát znovu. Ta nedočkavost se pochopitelně netýká té znělky, ale Šrámkova Písku.

Co přinesl 26. ročník? Po mňme všechna setkání, na vázaná tvůrčí přátelství či nepřátelství a zastavme se na chvíli u vystoupení souborů, která jsme viděli a bylo toho skutečně dost, od školních besídek až po ryzí divadelní avantgardu. Stále se vrací problém výběru souborů, které by měly být nejen nejlepší ve svém kraji, ale současně by měly být autorské a netradiční v širokém slova smyslu, jaký je na této přehlídce tomuto označení teoreticky přikládán. Otázkou je, které kritérium je podstatnější...

Viděli jsme představení vynikajících kvalit a progresivních myšlenek. Uvedme namátkou soubory Paraple, DS J. Skřivana, Divadlo X, Lampa a další (jako je třeba Duha a A-Studio, které byly bezesporu přínosem tohoto ročníku). Pochopitelně vyjímáme večerní inspirativní představení, protože spadají v rámci našeho článku jinak (v rámci přehlídky však jistě ne). Viděli jsme i řadu hodnotných představení, která při svém hledání ještě, či tentokrát, nenalezla, a jak ani jinak být nemůže, byla zde představení, která patří spíše na jiné přehlídky.

Celkově se dá ocenit především stoupající úroveň diskusí, ovšem u předvedených představení se to říci nedá. Pochopitelně pouze při kvantitativním pohledu. Poměr výborných, dobrých, průměrných a nezdařilých představení zůstal, co do množství, v podstatě stejný, jako v předcházejících letech. Kvalitativně citíme v některých případech snahu o hledání nových cest (a třeba i vůči tradičním netradičním divadlům), i když není třeba vždy jasné, kam se tento vývoj ubírá.

Známostí skutečností je to, že i zde bývají zastoupeny soubory, které především realizují program pro svůj volný čas, klasičtí ochotníci (bez ohledu na velikost formy), a problém autorského vyjádření svého postoje k věcem kolem nás je příliš nepálí. Existence těchto souborů je jistě z mnoha důvodů pozitivní, jde však o to, že se občas neadekvátně porovnávají s ostatními a bývá jim občas ukrivděno.

Na ŠP bylo, je a dejž, aby bylo - pozitivní nejen to, že se zde scházejí rozmanité soubory, dochází k výměnám zkušeností atd. atd., ale především jasná myšlenková linie propagující netradiční, autorské, progresivní a něco sdělující soubory proti těm, které mají pouze malou formu.

-r-

Co pro vás jako pro metodičku znamená účast na Šrámkově Písku?

MIRKA ČISAŘOVÁ, krajská metodička Východočeského kraje.

Jakákoliv konfrontace je pro spěšná. Na Písku mi vyhovuje, že shlédnu co nejvíc představení. Dobré je, že mám možnost setkat se s nejmladším divadlem a se stejně mladým publikem. Z představení, která jsem zatím viděla, je pro mne nejinspirativnější Expedice brněnského souboru. Byla bych ráda, kdyby tuto inscenaci mohlo vidět co nejvíce souborů v našem kraji, protože přesahuje rámec toho, co se u nás dělá.

Jako metodička bych tady ráda viděla co nejvíce seminaristů ze svého kraje. Zajímá mě i organizace celé přehlídky, protože je tu perfektně zvládaná. Diskuse nejsou nic nového, v podstatě je to již ověřený model hronovských diskusních klubů s tím rozdílem, že zde se hodnotí velké množství představení v omezeném časovém prostoru, což je škoda.

Domníváš se, že přítomnost krajských metodiků na celém Šrámkově Písku je užitečná a přínosná?

Helena Bendová, krajská metodička Jihočeského kraje.

Od krajských metodiků se vyžaduje především organizátorská, politická a odborná připravenost. Zatímco prvním dvěma aspektům je různými školeními a kursy věnována jistě dostačující pozornost, na odbornost práce se většinou zapomíná, a přitom je to ona skutečnost, kdy metodička může v práci souboru působit jako rovnocenný partner, může se stát jedním z členů kolektivu ve fázi přípravy představení právě ve chvíli, kdy divadelník nebo recitátor cítí, že jeho metodik ví. Každou účastí na národních přehlídkách se nám právě dostává omoho potřebného metodického a odborného doplnění, které pak dobrý metodik vnese do práce svých poradních sborů a udrží si potřebnou autoritu. Škoda jen, že se tento názor ve většině Krajských kulturních středisek podcenuje.

Ten, kdo dělá tuto práci rád i přes všechny překážky cítí účast na přehlídkách jako svou povinnost. Ale nemělo by se s tímto postojem kalkuloval.

-ia-

ZAKONČENO

Šestadvacátý ročník Šrámkova Písku, přehlídky divadel malých jevištních forem, byl slavnostně zakončen. Vystoupilo na něm 13 souborů, 3 soubory inspirativní a zúčastnilo se celkem 274 členů souborů, seminaristů, zahraničních hostů a novinářů. Na dvacátý sedmý ročník ŠP se můžeme těšit za dva roky.

VIDĚLI JSME...

PÍSEŇ SOBŮ

NA ZKOUŠKÁCH

A - studio při USM Rubín z Prahy nastudovalo v novém složení a v nové režii druhé představení. Svou dnešní tvář zůstává A Studio v poloze na rozhraní divadla hraného a divadla poezie. Na představení je příbuzenský svazek s Divadlem na okraji - díky režii O. Pavelky a E. Salzmannové - patrný na první pohled. Vlastní přínos mladého studia je ovšem rovněž výrazně zřetelný: je především v nezkušené čistotě herectví, v nespoutanosti zacházení s prostorem ale i s latentními hereckými prostředky. V případě inscenace Píseň sobů je více než zatím nevyrovnané herectví jednotlivých členů problematické zpracování předlohy. Erotický motiv v drsně obnažené podobě je motivem základním, s patosem pravé lásky a možná zbytečně potlačenými, nezvládnutými dalšími tématy.

-in-

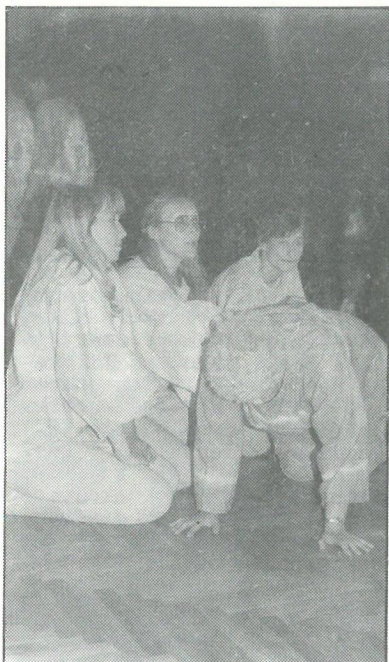
MEZI DVOJÍM ZASYČENÍM KOSY

Soubor D 3 se snaží převyprávět karlovarské pověsti. Hlavní smysl svého konání vidí právě v seznámení diváka s obsahem těchto pověstí, které zvláště u obecnosti na karlovarsku nacházejí své zázemí a přirozenou odezvu. Soubor se snaží postupovat cestou poetické traktace textu, přičemž různě využívá kvalit svých členů.

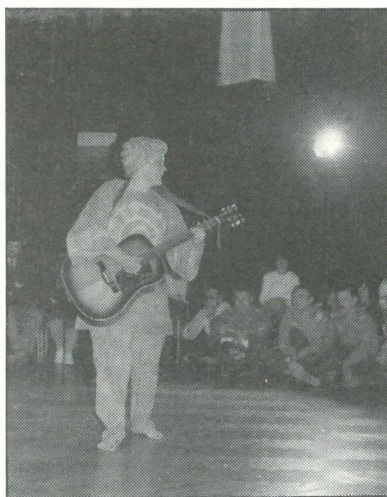
MELLEM

Soubor Lampa z Prahy ve svém představení plní to, co slibuje v podtitulu názvu - hra ní si s texty Stanislava lema. Skutečně si s nimi hraje a pohrává, a to tvůrčím, poetickým způsobem. Jedná se o velice zdařilou koláž z povídek autora sci-fi literatury, zvládnutou jak po stránce dramaturgické - režijní, tak herecké a scénografické. Představení diváka nejen výborně pobaví, ale poskytne mu i prostor pro přemýšlení.

-ag-

DIVÁCKÉ FÓRUM

HOSTĚ ŠP

p. L. Bérczes, vedoucí středškolského amatérského souboru v Szolnoku, Maďarsko.

Mám pocit, že v Maďarsku je situace o něco méně příznivá než u vás. Neodvážuji se to tvrdit co do počtu skupin, ale takových souborů, které by měly významný přínos ve výrazu a sdělovacím obsahu, je velmi málo. Samozřejmě jsou, ale s koncem 60. a začátkem 70. let se dostavila spíše tendence jejich ubývání. Pokusím se sice dostávat podpora náležitých institucí, ale chybí - podle mého soudu - spontaneita, totiž společenství lidí, z nichž by se mohla zrodit.

Přehlídky amatérských souborů se v Maďarsku konají každoročně (naš soubor zvítězil na celoškolském celostátním festivalu), a teď začátkem června se bude u nás konat nejdůležitější z nich, jeho účastníkem bude také vaše A-Studio.

p. M. Kulik, specialista na amatérské divadlo Ústavu pro metodickou kulturní činnost, ve Varšavě, Polsko.

Mám výhodu, že mohu jezdit do jiných zemí a porovnávat. V ČSSR jsem počtvrté, loni mě velmi zaujala brněnská Dílna. Myslím si, že situace v Polsku se podobá naší. Ale zároveň se mi zdá, že máme soubory více avangardní, více směle v hledání forem, zkrátka že v některých momentech se polské amatérské divadlo dostává dál. Nutno říci, že malé jevištní formy mají v Polsku svou tradici, a mnoho dnešních profesionálních souborů nebo jednotlivců vyšlo a vychází právě z amatérského divadla. A s amatérským divadlem mnoho profesionálů také spolupracuje.

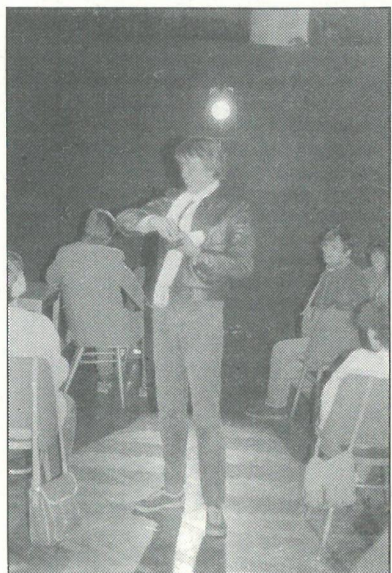
V Polsku mají své národní přehlídky všechny typy malých jevištních forem. Jako příklad mohu uvést národní festival jednoho herce, který za několik dní proběhne v Zgerzeleci.

Divácké fórum funguje nezbýtně kolem každého divadla, třeba i jako foyer divadla kamenného. Platí, že divadlo, v něm pokračuje v odpovídající podobě, tedy buď formálně nebo neformálně, oficiálně nebo šeptem, pravdivě nebo prolhaně, zaníceně nebo lhostejně, smysluplně nebo k ničemu.

Festivalové divácké fórum je dáno prostou koncentrací divadelního národa, který skrze divadlo existuje. Na ŠP se navíc scházejí lidé kolem divadla nejsoučasnějšího, nejmladšího a nejméně konvenčního: kuloáry se tudy podobají úlům, a divácké fórum, na němž se diskutuje o čerstvě shlédnutém, vře názory, námitkami i pocity teoretického stejně jako naivního rázu, což vše dohromady lze nazvat slovem t v ů r č i . I zde se divadla dostávají o krok dál v hledání, tady se domlouvá herec, režisér a divák řečí nestylizovanou, bez zábran, a hlavně řečí aktuální.

Takové povahy byla divácká fóra letošního ročníku ŠP: všechny spory a nanesené otázky měly smysl a byly tím nejlepším důkazem smyslu divadla.

-in-

VĚRNOST

VĚRNOST JE NEJVĚTŠÍ DEVIZA

Ozvěny otázek pro režiséra Divadla na okraji Zdenka Po-
tužila.

.....jak jsi vznikl?

Všechno to začalo tak trochu
tady v Písku v roce 1971 -
hráli jsme tu jedno z našich
nejlepších představení - po-
emu Alexandra Bloka Dvanáct,
tenkrát se tu ještě dávaly
ceny a taky v restauraci u
Tří korun jsme dostali naše
první angažmá - možnost hrát
v Rubínu, který tenkrát ješ-
tě nebyl otevřen. Tehdy jsme
se podvědomě rozhodli, co a
jak. Byla to zmatená doba -
a my jsme konec šedesátých
let prožívali spolu s koncem
puberty a prvními závažnými
vztahy. Pavel Fiala, tehdy
ještě jedna z duší festivalu,
s dýmkou, mudroval o revolu-
ci - takové, jaká byla v Blo-
kovi - s pathosem Krista krá-
čejícího před dvanácti revo-
lucionáři a s krví, která te-
kla k lítosti i naději. Vše-
chno se to potom motalo vše-
elijak. Dlouho jsem si nevě-
řil, že budu dělat divadlo.
Dlouho jsem si pletl řemeslo
s nějakou nabubřelou avantga-
rdou. Prožili jsme mnoho vněj-
ších i vnitřních krizí - pat-
náct let je totiž hrozně moc
- ale i málo - ale nejde o
žádný sentiment. Tak to bylo

.....a muselo být?

Muselo. Nevybral jsem si di-
vadlo dobrovolně, volbou. Tak
nějak to všechno vyplynulo.
Je to tak, že sám před sebou
nejsem nejsilnější. Když ale
vím, že mám za někoho zodpo-
vědnost, tak to mám mnohem
jednodušší. Umím poroučet.
Sobě i těm nejblíže. Pocho-
pitelně - často je to nesne-
sitelné. Pak bych hned chtěl
dělat něco jiného - v Austrá-
lii chytat králíky, jezdit na
tramvaji - to všechno jsem

už někde říkal - nebo být
aspoň "nezávislý" spisova-
tel. Ale bez těch lidí, co
se spolu tak trápíme u nás v
divadle, bych se asi již dáv-
no ztratil sám v sobě. A asi
i v době, která mě pořád u-
divuje a s léty vzrušuje víc
a víc, a zastínuje ty věci
ve mně, se kterými si neumím
poradit.

.....a co s divákem?

Nedělám si iluze. Dlouho ře-
šíme, má-li být to či ono
žluté nebo červené - a oni
pak třeba zůstanou u toho,
že ten herec je ale tlustý.
Ovšem je určité procento,
které jde dost přesně s ná-
mi, ví o čem a k čemu to je.
A ta většina si z toho bere
zřejmě jen jakýsi díl - ale
nemyslím si, že by to bylo
nějaké naše sobectví. To je
jeden z důvodů, proč takové
divadlo děláme.

.....takže námitky, že takové divadlo je estetické, exkluziv- ní, nesdělné...

Jak se to vezme. Některé věci
jsou opravdu nevkusné. Ale že
by se naše divadlo topilo
(myslím české) v estetismu?
Spíš jsme snad zavaleni pseu-
dorealismem, nedomykavostí a
jinými nemocemi. Na divadle
je určitě nejdůležitější dra-
maturg - myslím tím toho, kdo
někde uvnitř pocítí, že tento
text bude rezonovat. A to se
mi dostkrát povedlo. Pravda,
občas jsem uvízl i na osob-
ním zaujetí pro problém, kte-
rý byl objektivnější povahy,
ale nikdy jsem myslím ne-
sklouzl k tomu, abych řešil
jen své problémy. Nikdy mě
například nezajímalo dělat
divadlo o svých zásadních
soukromých zkušenostech, se
kterými sice pochopitelně
pracuji, ale které jsou zku-
šeností menšiny. Co je lepší
- estetické nebo komunální-
kdybych se třeba takto ptal?

JE NEJVĚTŠÍ DEVIZA

Myslím, že v polovině sedm-
desátých let byl třeba důle-
žitý zápas o takový český ja-
zyk a text, jako psali Hra-
bal nebo Šotola. Ten zápas
jsme vedli, a možná dobře.
I když můj úvod o roce 1971
vypadá sentimentálně, i když
mám na divadle (ale i jinde)
řád něhu - hledám nekompro-
misnost. K sobě, k divákům,
i k lidem od nás z divadla.
Poezie není nic estetického
je to něco, o co je třeba
bojovat, nebo se to ztratí
nejen v technice, která pře-
růstá ten náš mozek, ale i
v člověku, který na sebe tak
často nestačí.

.....co to je partnerství na divadle?

Nejhezčí a nejhorší věc. Dě-
lat s jedním člověkem pat-
náct let je hrozná dřina. S
Miki Jelínkem se známe do
posledního koutku - ale jsou
třeba jen slova, která na so-
bě nenávidíme. Třeba vztah s
Radkou Fiedlerovou, to je o-
hromný boj, jehož nejbližší
zákruty, usmíření i prohry
známe - ale konec je stále
v nedohlednu. Když se mi s
někým nejlépe pracuje, stane
se "tahounem" v divadle -
tak se to pak zase vrátí ve
špatném - neodhadnou se meze
- a musí se couvat, znovu na-
bírat dech. Někdy i vycou-
vat. Ale mohu říci, že jsem
se rozešel s velice málo lid-
mi. A myslím si, že se k ně-
kterým zase vrátím nebo se

budu aspoň vracet. Protože
přes všechny "promiskuity",
do kterých jsme nuceni, je
věrnost největší deviza, ja-
ké si cením.

.....a naděje?

Chtěli bychom najít klíč, jak
o mnohých věcech mluvit pří-
měji, otevřeněji, agresivně-
ji. Jak se dostat nad gene-
rační spory. Jak nést bit-
vu s těmi, kteří nedovedou
odejít. Jak docílit, aby si
dítě nemuselo vždycky znovu
sahat na káma, aby uvěřilo,
že se spálí - aby byl lid-
ský mozek schopen tohle za-
budovat do pudů člověka. Aby
si člověk věřil. Důvěra ve
společnost i v souboru. Ide-
ální je taková situace, kde
se všechno ví. Kde se pracuje
s nějakou pravdou (ne jako
filosofickou kategorií, ale
jako dohodou na základě da-
ných východisek). Kdy je jed-
no, kdy se co zveřejní, pro-
tože utajení je jen věc tak-
ticky nebo času.
A stejně bude třeba člověka,
než se přerodí v nějaký do-
konalejší biologický druh,
nechat dobrovolně se spoutat
nějakým systémem, kde na vel-
kém panelu bude svítit množ-
ství žárovek a ty hlásit, ja-
ké hlouposti dělá. Bude si
muset založit nějaké minis-
terstvo nitra, které spoutá
tu nedokonalou hmotu lidské-
ho mozku a pudů. Svobodu ja-
ko poznanou hranici - naději
že ji překročíme, a divadlo
nám třeba pomůže.

XXVI. ŠRÁMKOV PÍSEK, zpravodaj národní přehlídky divadel malých jevištních forem v rámci Celostátního festivalu zájmové
umělecké činnosti na počest 40. výročí SNP a 39. výročí osvobození ČSSR ve dnech 6. - 10. 6. 1984 v Písku. Hlavní pořadatel
Český ústřední výbor SSM spolu s MK ČSR, MŠ ČSR, JČ KNV České Budějovice, ONV, OV SSM a Měst NV Písek, ZK Jitex a Stálou
divadelní scénou v Písku za odborné spolupráce ÚKVČ. Vydává tiskové středisko ŠP, tiskne Palcát, tiskárna VÚ Písek. Vedoucí
redakce I. Hruban, redaktori M. Grimmová, I. Nováková, P. Prchal, foto a grafická úprava I. Procházka, přepis H. Šavrdová,
R. Votavová, V. Váňa. Náklad 350 výtisků. Povoleno odborem kultury ONV v Písku.